

יידישע

פעסטער צייטונג

דיוועס בלאטס ערשיינט רייטמאל וואכענטליך...

אויף די זע צייטונג קאנן מאן יעדען מאגן...

Nr. 101, פּעסט, מיטטוואך וואלל התרמ"א. Post, den 31. August 1881.

פאליטישע איבערזיכט.

דיא דורך דיא רומעניען איס האראס-פעטער קאמיטאטע פּעראכטען גענוצ-פערלעטעניגען ווא-...

אנדראשי פאן דעס רומענישען מיניסטער דעס אי- סערן הערן האזעטט. אינד אנדערעלן הערפארדא-...

סען האטטען ערוויכטע אדך דיא ביינעפליך אום איינע קליינע אנטערשטיצונג פיר מינע מיט נאמה אונד...

פּערשידענע ניוואנקייטן.

דיא יידישען דע פּוּט יר טען געניערונגס-בארייטונג (ד.ה. דאס מא-...

סען האטטען ערוויכטע אדך דיא ביינעפליך אום איינע קליינע אנטערשטיצונג פיר מינע מיט נאמה אונד...

זא שטעלט היינט דיא אונגעלענעוהייט דער גרענצ-פערלעטעניגען זימעס רומעניענס-...

דיא פּעראכטען גענוצ-פערלעטעניגען ווא- דיא רומענישען מיניסטער דעס אי- סערן הערן האזעטט...

זא שטעלט היינט דיא אונגעלענעוהייט דער גרענצ-פערלעטעניגען זימעס רומעניענס- דיא פּעראכטען גענוצ-...

נאסמ-וורטה ציר אבליעונג אינעם שווארעם.
דער וורטה, דער ביהער קאנטע זיך טהאט אלס
פראבלענע סופר לעכטע קאנטע זיך נאטורליך
ציר אבליעונג אינעם פארשען אידעם ניכט ענט-
שליעסן, ער נעשטאנד ענדליך אין, דאס געלד
איס דען תפלין נעמאמען צי האבען איר זאנעט
צו זינער פערטהיירונג פאלגענערעם. האהעס
נערכט איר מוס צו מיינער פערטהיירונג איינע
שאנעט שטעללע אים דעם מרדכי ציטרען, איינע
פרינעססען זאנעט נעמליך צו איינעם פראספען
"תנא" איינע נאטט איר אין דיעב, הייסט דעם
דאך אירסירקוליר אין דעם ביבעל דאס ער עס
ארם הראשון, ווערענער ער שליעף, איינע רופט
ענטוועדער האטו - דער "תנא" ערווערעט דער-
רויף לעבעלנד, אומט דאס וורקליך אין דיעב, הייסט
מיר צום ביישפיל אין שוין האלן פאן דרינגעם
ווערטהע ענטוועדערעם, אים דעמועלבען עראך אין
קונסטפארעם נעפעס פערשערייט איר עס מיר
זאדאן צוריקברענגען? עוויס ניכט! נו, דער ליע-
בן נאטט האט וואהל דעם "איר" איינע אינעגעלע-
רופט ענטוועדערעם ער מאכטע אים דערוועלבען
עראך איינע פרויא, באכטע זיא דעם ארם ציריק,
איר איהם זאדאן ציר לעכטעם-געפערטין נעוואר-
דען! אין זאלבער דיעב פערדינעט אינעווע פאל-
לע אנערקענונג, נערום אבער קיינע שראפע, -
נאמן אז פערהאלטען זיך מיט מינעם דיעב-
שאהלע, דיעווע פרינעט האפטע און זינען
תפלין וואהל געלד, אום איר דיעווער עולט נליק-
ליך צו זיין, דא דא תפלין עראך ניכט, בש"כ
זאדען, העכטע ער דא אנערטע עולט ניכט הא-
בען קאנטען, דאך נאחט דאס געלד הערויס איר
לענטע אירם אים פארנעשריבענען פאללען
(פרשיות) הערין, איר בראכטע איהן אלוף וואהל
אום זיין עולט הור"ה נאם איהם אבער דאפיר
עולט הבאי איר לויבע אלוף, דאס איר דיעווער
קיינע שראפע זאדען אנערקענונג אונד דאך
פערדינען, איר מיטטע דאדער דען האדען גע-
רעכטע, דאך מיר אין פערקויכטענע דעם אים-
שטאנדעם, דאס איר דעם פרינעטן הורן מינען
דעבשטאנדל איינע נראסע וואהלשטאם ערווענען
האבען, מיר פריישפריבענען צו וואללען! - דער
פרינעססען האט, דער נאטורליך דיעווע אנערקע-
נע פערטהיירונג ניכט אנטהעמען קאנטע פער-
אורטוילטע דען נאסמ-וורטה ציר רוקערשטאט-
מינע דעם נעשטאדלענען פילדעם איה צו דריי
פאנאטען הערער, דער נאסמ-וורטה אפפערליר-
טע אינעווען מיט דען יארטען, אלוף ווערע זא-
איר דער לעבע נאטט וורקליך אין דיעב נעווע-
זען דאס גערט דאך ניכט, שאן אים רעליאזען
גרינדען מוס איר נענען דיעוועס אינעריכטע איר-

טהייל אפפערלירען! - נו, דער נאסמ-וורטה
האט וואהל דא שראפע פערדינעט, דאך דעם
שנארע, דער זינע תפלין אלס "שפאר-קאסא"
בענישטע, אום דא שפאר-דאלדער היינצוגעבען,
העפטע מאן דעם געלד דאך אבערמען זאללען,
ווא פילע ארמע ליטע שפארען ניד דען קרייזער
פאן דעם אינענען מינע אב, דען זיא דאן איינעם
זאלבען שווערלעך הינעבען!

* (ווייניג מאי עט עט קאמט
נאך אונגארן.) ווא אים ווען טעלעגרא-
פירט ווירט, היינט זינע אבערמעטע קאני פראנץ
אירע מיט דעם היינטיגן אבערנעווע אים ווען אב
איר טריסטע מאינען פריה אין דער אונגארישען
הויפטשטאט אין, איר 27-טען סעפטעמבער ווירד
זינע מאינעטע דען הויפטשטאט רעזאנען, וועה-
רענר דעם אירענטהאלטען זינער מאינעטע אין
נאדאלע ווירד דער קאני נאך אפען קאממען, אום
אירענין צו ערטהיילען, אירע מאינעטע, קאנינען
עלואכטע, הייפטע אום 15-טען סעפטעמבער אין
נאדאלע צו לענגערעם אירענטהאלטע אין.

* (אייניג ניכט טאג איר קאמט
לעהרען.) דעם פעסטע שירנאל ווירד אים
קארצאן פאלגענערעם בעריכטעט: דער דרינגע-
נע לעהרער אין דער היינטיגן הייזשען פאלקס-
שולע, הערר זאנען הערענען האט זיך אין בע-
צי איר דא היינטיקע דעם סאכאכע עטוואס
צו שולדען קאממען דאספען, הערר דאכטער סא-
לאסאן שיק ערווערעטען נון ביים נעמינע-פאר-
שאנער, דאס דער לעהרער ווענען, הלול שבת
פאן זינעם פאסטע ענטהאלטען אירע דער לער-
רע אפפערלירטע און דען קאמפאטעס-פערטוואל-
טונגס-אויסטיש, דיעווע פערטעטעטע דא זינעם
דעם נעמינע-פארשטאנדע ערפאלטע אפטע-
ענטהעבענע דעם הערערעם, דער לעהרער זאדען
זאדאן קראפט איינעם מינעטעוואל-עירלאסעס
אלס רעפריזשען אינעשטעלעט ערקלערט, דאס
ווא פיר דא מינערע אין נאכער שלאג, דער
דאכטער ווערעטען זיך און דא ארשטאדאקסע
לאנדעס-קאנעליא, וועלבע דען לעהרער אירער-
זיסט זינעם אפטעס ענטהאלט דא ער ניכט נע-
נער ארשטאדאקס אומ, דער לעהרער אפפערליר-
טע ניערדינגע אן דאס פולשטע מינעטעוואל, -
זא ווייט דער בעריכטע אים, פעסטער שירנאל,
דאס אין לעהרער זיך אין רעגיאזער בעציע-
הויט נאר ניכטס, צו שולדען קאממען דאספע -
אום געוויס האכט נאכט, אונגליקליך זינעט
עס אום עראך, דאס דא ארשטאדאקסע קאנעליא
דען לעהרער זינעם אפטעס ענטהאלט, הערע האט
זא קיינע מאכט קיין רעכט, אין לעהרער דאך

דאך פאן דער לוינע אינער קאנעליא ניכט אב-
הענני זיין, עס עסיסטירט דאך אין לאנדעס-
שול-געזעצן, הראפט דיעווענען געשריימיקויען
צווישען לעהרער אונד נעמינען געשליכטע ווער-
דען קאנענען, איינע קאנעליא קאן דיעוועס לאנדעס-
געזעצן ניכט אונטען ווערענען!

(צוויי אונגארישע ציי-
טונגס-שיריבר בייס נראמלען
אנדראש.) אים סינאי ווירד פאם 30-טען
אויגוסט געמלערעט: הייטע נאכטיטאן האפטע
נראף אנדראש מיט דעם רומענישען מינעטע
דעם אייסקרן העררן דאזעט, איינע בערזשונג,
דא איינע פאללע שונדע ווערעטע, העררויף עמפ-
פונג נראמלע אנדראש צוויי אונגארישע
צייטונגס-שיריבר, נעמליך דא העררען וואנ-
דא איינע בערענע וועלכע אויסקלענען ווינענען
אבער דא נרענע-שיריב-אנעלענענדיקע צווישען
אינעווער סאנארביע אונד רומעניע, נראמלע-
דאש זאנעט: מינע העררען! איר בון הער אלס
פרינאטאן, ניכט אבער אלס שטאטס-פאן, אים
מיר אין זאלבע דיינע היינצוגעבען, דאך קאני איר
פערדינען, דאס אין רומעניען קיינע פרינעססען
נענען אינארום העררשט, רומעניען איר אינעווע-
מאנאריע מיסען ניכט נענענעוואלע פעסט צע-
זאממענענע, אים פאן דען סלאוועניע ניכט ער-
הייט צו ווערען, דער קאני פאן רומעניען פילט
דעם רעכט טוט דאס ער זיך איר ענטהעליר-
אינארום רומעניען מיט אים פאן דען בולגאריע אונד
פערדינען ניכט ערדריקט צו ווערען, זעלבשט ווענען
דער קאני זאדען דעם רומענישען קאנענען ווערען,
מיטטע ער זיך צו ענטהעלירען אינארום האלען,
דא צווישען, וועלכע דאדער זייט איינען זאכען
פערקיינעטען, דאס דא רומעניען איינען אינפאלל
איר אינארום פערדינענען, דאמיט זיא זינע נע-
נער אן זיך הייסען, דא איינע רומענישע פערטע-
קיינע האבען, זיא רומענישע אינעטעריכטע, עס
ענטשטאנדען פלאם נרענע-שיריב-קאנענען, דא
איינע פרינעססען לאונג פרינען העררען.

(פרינעססען.) אן אנעלענענדיקע דער סינאי-
נאנענענע-ליעזשאצאן אין ער-ענדערע, וואריכער
ווי אן זיא בעריכטעס האפטען ווירד אום נאכ-
שטענדיגע אים בעריכטענע איינעווערעט: דער
איינעווערעט דעם סאנארביע-ליעזשאצאן האט שיר-
אום קיינע קליטס-שטייער צאהלען וואללען, דיע-
נעם ביישפיל העכטע לייכט אינעשטעקער ווערען
קאנען, דא דאן איר אין אירענע נעמינע-
מינעווערע איר דען נראמלען קאממען קאנענען,
אירע קליטס-שטייער ניכט צו צאהלען, דער
פארשטעקער, דער אין תלמוד תבס' אום פריב-
טעטע דא אינפאלונג דער נעמינער, ער מיסעט

זיך רופען דאספען: ער ווירד אין נאכטיטעס פעסט
פערזאשטאלטען, בייא וועלכעם דא שפיעלען אונד זי-
נען מוס.
מיט איינע שרייב דעם נענעווענעם ווארף זיך
העלענע זען דען פיסטן אירען העררן אונד הייט: איר
ווייל בעשטעלן פאם מאינען בון צום אבער, נור שיקעס
מיר ניכט וועדער דאזען, אין זינעם הויז דעם לאכטעס,
אין זינע האלבע דער אונגיבטיקייט.
וואס גערט דאס דאך אן? (שייט דא העררן) ער
בעזאחלט דיינע צייט ניט - אירע סקרוס!
ווייל - ווייל - איר זינע אונד ניט ערצאנען בון,
אונד דא מערדען, דא איר דאש פרינע קיינע נעמינענעס
נעוועלשאפט פיר מיר זינד.
אין העכטיגער שולא איר דען רוקען דעם שוואכען
אונגליקליכען מערדענעם ווא דא אונגאריש דער העררין,
הייט האט דא שלענען! (שייט דאס ניוואכע ווייט)
אונד זינען ווייסט דא דענאך מיססען!
ווערענער דיעווע וועלכע פאללען, קערעט דרום וועי-
דער צוויק אין דאס הויז דער שאנען קאריס, ער פאנד דא-
רום בייא אירער ווייבליכען דיענעראפט ווענענער, דא מיט
אריינשען בעשעפטיגט וואר, ער שפארק מיט איר אבער
דאס צערישטע יודישע רייך: דיעווע וואר אין נענע-
שטאנד, וואריכער דארום אס לינעספען געשראקען, ער
שפארק מיט איר פאן דער נעשעס איינאמען שפארש
יודישע אונד אבער דא האפטענער דער ווערענער-
ריכטונג דעם יודישען רייכעם -
(פארשטענען פאלט)

...דאס לעבען האט נאך האפטען (זאנעט דרום)
דא קאנטע נאך איינעם נליקויבע טאנע מיט דיינען איר-
נען שויען, איראדעל האפטען, דורך נאכט צום ליכטע צו נע-
לאנען, אונד דיעווע האפטענע קאן איר בייא דור נאך
אין ערטהילונג נעקען!
הייט שווענען דאלטען אים דען איינע דעם אונ-
נליקויכען מערדענעם.
...וואס ווייסט דא, העלענע? (פראנעט דרום)
דינע וואנען זינד קראט, זיא זאנא' נליהענר!
איר בון אפט דאנא, אונגארישע העלענע
שלוכענער) מיט יעדעם טאנע שטערעס עס מיר מערה, דאס
איר בלינד בון, - א, דרום! קאנטע איר דור נאך איי-
מאל זעהען!
נאד הערען ווארען איילשע דאס אונגליקליכע מער-
נען דאנאן - דרום בליקטע איר נאך, ער קאנטע ניכט
בעניווען וואס זיא איינעטליך פאן איהם האבען וואללע-
טע העלענע איילשע אין דאס הויז ווא איר אלס שקלא-
ווי בעריכטענעס ווא, זיא מיכטע נלידע דאס געלד, דאס
זיא ביים בלוטענ-פערקויפן לאזען, אבליענען, אירער
העררן קאם דעסאדאל דאס געלד צו ווענען פאן אונד צאר-
ניט שרייע דאס דאס אונגליקליכע מערדען אן, דאס מיכט
הייטע איינערע אונגליקליכע א פילע צייט פערדיכט
האבען, דא דא צום פערקויפן אונד צום בעשטעלן צו
ווענען צום האפטענעם, - וואס דעסאדאל וואלע עס דאס
פערדינענען ווערען, דא ווייסט מיר הייסע פאנדע דאס
פערדינענע נאכטאלען, אונד מיר מינען היינטיגן שאנען
בערישטער ערשענען קאנען, אונדער האהען פרינעטער
אלעקסאנדער טיכעריאס האט דור פיר הייסע נאכט צו
אין אונגליק!

יעטענעם ערשטאמעס צוואנציגטעסן מיט דיעוועס בלי-
דען מערדען, דא בלינדע אונטערדיק צערישט דאס שווי-
נען, אינעם זיא זאנעט, דא בייס עס, דרום, איר ער-
קענען דאך אן דיינען שריטשטיק.
...דאך זיך עס! (אונגארישע דרום) וואס ווייט-
שעסען דא? איר בון צו זיענע צום בעריש, דיעווע ווענע
נאך מאנליכקייט צו ערטהילען!
איר ווארלעש נור ווייסען, ווא דאך בעניט
דעסט (זאנעט העלענע), דא ווארשט אייסער מיטן נענען
דאס איינע בלינדע מערדען, איר וואללעט נור ווייסען,
ווא עס דיר נעמט!
...זא ווא עס ניר אין דעם שאנען פאסטע יעמאנ-
דעם נענען קאן, דא שאנע הייסערע אונד אבערע
נאטור מאכט הער איר דאס רוקערשטע נעמטע הייסער!
דא איר פרינאט דאס! (זאנעט העלענע) ווער הייט
איר-שטאנדישע ווערען קאן, אונד ווא איר מאן מיר
ערשטאלט וואלע איר נעשטעקער וויין קאן זיך ניכט שילכט
בעניווען, איר דאס ווערענער איינע פירטע לייכט טראכט
אבער מינע איינע זינד אונגארישע, ווא דא נאכט אונ-
זיענע ליידען אונד בעריקונג, אן איינע קעלע השמעלע-
נאכט אונד דאס ליכט דעם איינע! אללע ווענען לעבען
פאם ליכטע אונד זעלבשט ווא פאלאנע קערש פירדינען
צום ליכטע, אבער איר מוס ווענען אונד פוהלען אין עווי-
נעם פרינעטעניס, אבער איר בליקטע ניכט דא שאהיטע דער
נאשט, איר קאן דא בעריקונג, דא איר פערקויפן נור
רעכט, ניכט אבער איר שויען, שפיענען אים ניכט -
דאך לעבען אונד ניכטס ווערען, דאס אום
אין אונגליק!

שאסמעק פריערדיג דער פֿראַיניגטען שטאָט-
טען נאָר-האַמפּטריקאָס. וועלכע פֿרייאַט-דעפּעשען
צווייטע פֿיר טאָט מעלדעטען, בעפֿענעט
זיך נאָך איינער מעלדונג דער אַמטליכער דעפּעשען
נאָך אימער אַם לעבען אונד זאָגאר אויף דעם
וועג דער בעפֿענעט.

* צו מ א ר ד פ ר א צ ע ס מ ע ד ע ר
פֿאַמיליע זאָמער (מ. ע. ר.) דאָס געריכטס-
פֿערהאַנדלונג וואָרדע אַם 27טן אײַנום פֿאַר-
נעמעט. הערצפֿעלד בלייבט ביאָ איינער פֿרייע-
רען אײַסאָגע. נון וואָרדע קיט דײַראַ און דען
פֿערהאַנדלונגס-וואָל בערפֿען. דער דעם הערצ-
פֿעלד גענעאָביעריגעטעלעט וואָרדע. הערצ-
פֿעלד מוסטע נאָך אײַנמאַל דען נאַנצע הערצאָנג
דער מאָרד-האַט רעפֿערהען. ער זאָגט דײַטש
אײַס: "קיט האַטטע מיר מיטגעטײלט. דאָס זאָמ-
טען אײַס אײַן שאַראַקסאַס-בײַן אײַף 3000 גולדען
געבען וואָלטע. דאָסער ער נור זײַן לעבען גאַנץ.
קיט ווען ערדאָך דאָס שאַראַקסאַס-בײַן צײַהן.
אינדעם ער דעם זאָמער זאָגט: "אײַך וײַס יאָהוּ
ידישער הונד. דאָס דאָס בײַאָ דער שאַראַקסאַס
זאָגליך דאָ אַנצײגע ערשאַטטען וורסט. דאָסער
מאַן מײַך. ווען דאָך דאָס געלד בערעבען וואָלטע
אונפֿערצינדליך פֿערהאַטטען מאָנע." דער געריכטס-
פֿריערדיגעט ווענדיגעט זיך נון און קיט מיט דער
פֿראַגע: "וואָס זאָגט און צו אַלד דעם?" קיט
ערווערעט: "אײַך קאַן נור דאָס אײַנע זאָגען.
דאָס אַללעס פֿריעבע ליגע אײַט. אײַך וײַס פֿאַן
ניכטס. אײַך האַכע ערסט נאָכדעם אײַך אײַנער-
דײַטש פֿערהאַטטען וואָרדע. רעפֿאַרען. דאָס אײַן
מאָרד און געלשע פֿעראַכט וואָרדע. קײַן וואָרט
דיענעס מענישען אײַס וואָרדע: עס אײַט אַללעס לײַג
אונד טרײַג!" קיט וואָרדע אַבערפֿערהאַט. נון וואָרדע
דע אַרצט אײַס הערצפֿעלדען. אײַך דײַטש
לײַנגעטע אַללעס. דער געריכטס-פֿריערדיגעט פֿראַג-
טע אײַהן: "אײַט עס וואָרדע דאָס זיך דעם הערצ-
פֿעלד דען פֿלאַן בערעפֿאַש דער אײַסרײַבונג דער
פֿאַמיליע זאָמער און פֿערהאַטטען אַבאָט?" אײַט
מאַרטאָן ערווערעט: "עס אײַט נור זאָ פֿעלד
וואָרדע. דאָס אײַך אײַס קערקער מיט הערצפֿעלד בע-
קאַנט וואָרדע: דאָך קאַם עס מיר ניע אײַס דער-
קען און דער פֿאַמיליע זאָמער אײַנער רײַב צו
פֿערהאַטען. וואָרדעס אײַך אײַף פֿרייען פֿיס גענעטעט
וואָרדע האַבע דער הערצפֿעלד אײַבערהײַפט ניכט
מעהר גענועט." אײַך זאָגט מאַרטאָן. דער
אײַביגעט אײַף פֿרייע פֿיס זיך בעפֿענעט. דאָס
דעוועלבע אײַך נאָך דער אײַסאָגע הערצפֿעלדס
אם רײַב זיך ניכט בערפֿעלדעט. האַטע וואָרדע
נון אַבערפֿערהאַט אונד פֿאַרלייבט אונטער פֿאַלענע-
ליכע אײַפֿובט געשטעללט: "געטעט וואָרדע

ספענא פֿאַרנעפֿהאַרט. הערצפֿעלד זאָגט דייענעס
אײַס געזעכט: "האַבען און מיר ניכט געזאָגט. דאָס
אײַגעטליך קיט אַמאָליע זאָמער ליערענע-
מאַכט? האַבען וויר אונס ניכט אײַן קעלער און
דאָס געריכטע געלד געטײלע? קאַנגען זאָ דאָס
אַבלינגע?" ספענא ערווערעט: "אײַך ווילל דרײַן
זײַן. אײַך האַבע דייענעס גענעטעט ניכטס צו ערוו-
דען: אײַך ווײַס פֿאַן ניכטס. וואָס אײַנער ניכט ווײַס.
דאָרבער קאַנען ער קײַנע מיטטײַהילונג מאַכען. עס
אײַט אַללעס פֿריעבע ליגע!" אַלס אײַך ספענא
אַבערפֿערהאַט וואָרדע וואָרדעט מאַנען הערצפֿעלד-
פֿען. אײַך דײַטש לײַנגעטע אַללעס. עס וואָר פֿאַן
אײַס קײַן געשטענדיג הערצפֿעלדענען. סאַנס
דאָרף ערשינען אײַן צײַגע. אַמאָנעס זאָגט באַפֿי
דער דאָ אײַסאָגעט. דאָס און דעם טאַנען. און וועל-
כעס דער מאָרד און געלשע פֿעראַכט וואָרדע ער
מיט קיט און דעם אַרצט געלענא וואָרדע. עס אײַט
אַלאַ ניכט מאַנגליך. דאָס קיט און עינגעס מאַרדע
פֿאַרפֿעלדעט געזענען. פֿאַרלייבט מיטעט דאָרף
דאָ פֿערהאַנדלונג אונטערבראַכען ווערען. דאָ מאַן
ערסט אײַן צײַגעס וועינגעס דעם שטײַהילונגס-
אַבפֿערהאַנגען וואָלטע. אַב זאָגט באַפֿי אײַן הערלי-
כער מאַראַכטער אײַט דאָס מאַן זײַנער צײַגעטאַפֿט
פֿערהאַנגען שטעקען קאַנגען.
* (ד א ר פ ל ד א ל ס ש פ א י -
ק א ס א ס א.) דעם ווענעט מאַבלאַטע ווירד אײַס
מינגס (פֿאַרלער) בעריכטעט: פֿאַר אײַנגען אַנגען
ערשינען ווער אײַן ידישער בעטטלער און לאַנגעס
קאַפֿאַן מיט לאַנגעס באַרסט אונד נאָך לענגערען
זײַטען-לאַנגע (פּאַת). דעוועלבע אײַבערנאָכטע
אײַס אײַנגעס ווירדע וורסטפֿעלדען. דעם מאַנגעס
נאָרעס ער זײַנען נאָרעס טלית-ביטער הערפֿאַר-
לענטע טלית אונד פֿעלדן אונד בעקאַנען צו בעקען.
דער מאַן שײַנע זעהר פֿאַרעס און זײַן דאָ ער
ווערענער דעם בעטענס פֿאַרשײַהערער שטאַנען.
ידישע נאָט-וורטה. דער גלייכצײַטיג אײַך דאָס
האַרדערק אײַנגעס. סײַף בערפֿענעט בעאָב-
טע גענוי און דעם פֿרעמדען מאַנען. דער מיט צײַגע-
דיקטען אײַנע ווערענער דעם בעטענס הערפֿע-
בערענגען אַבאָט אונד מיט דען הערערן פֿאַר-
ווערענער אײַף דאָס וואָרדע שלונג. דער וורטה פֿאַר-
טע נון דאָס בעטערקונג. אײַס אײַס דען פֿעלדן אײַן
שטיק שײַאָרע צײַהן הערפֿעלדענען. אַלס ער
פֿרעמדע זײַן געבעט פֿאַרלערעט האַטע. לענטע
ער טלית אונד פֿעלדן אַב. אײַט ניג און דאָס זע-
מינדע אײַס פֿאַן הײַז צו הײַז. אַלמאָנען צו זאַמ-
מעלע. דער נאָט-וורטה האַטטע נון עיט. דאָס
פֿעלד דעם פֿרעמדען מאַנגעס גענוי צו בעיכע-
מינגען. ריכטעט פֿאַנד ער. דאָס דעוועלבען ניכט

פֿאַרשײַטעטעט מיט זעהנען (גידון). זאָנדרען
בלאָס מיט שײַאָרעס צײַהן פֿאַרשײַטעטעטע
זײַטען ער טרענטען נון דאָס פֿעלדן אײַס צו ער-
הען. אַב אײַן דעוועלבען אײַבערהײַפט דאָ פֿאַרנע-
שײַבענען ראללען (פֿרשײַת) זיך בעפֿענען. אונד
וואָ ערשײַנט דער נאָט-וורטה. אַלס ער אײַס
דעם פֿעלדן של דאָס פֿענען שטיק רובעל-שיגע אײַס
ווערטה 600 גולדען אונד אײַס דען פֿעלדן של
יד בענעפֿאַלעס אײַנען רובעל-שײַן אײַס ווערטה
פֿאַן 1800 גולדען הערפֿאַרצאָנען נאָך אײַנגעס נאָכ-
דענען שטעקעט דער נאָט-וורטה אײַס רובעל-
שיגע צו זיך. לענטע און דאָס פֿעלדן דאָ פֿאַרנע-
שײַבענען ראללען (פֿרשײַת) זײַן אונד נעהטע
דיעוועלבען מיט זעהנען (גידון). דעם נאָכט
שליעך דער פֿרעמדע רעכט רובען. אַללען מאַנס
דאָרף. אַלס ער וועדער טלית אונד פֿעלדן הער-
פֿאַרהאַלטע אײַס צו בעקען. דאָ בעקטען ער צו
זײַנעם שרעקען דאָ פֿערהענגען. דאָ מיט זײַנע
פֿעלדן פֿאַרנענגען. ער זאָגט צו אַנגעס דעם הער-
פֿאַר. שטייט דייעלבען אײַף אונד פֿאַנד אַנשטאַט
דער רובעל-שיגע ניכטס פֿאַר. אַלס דאָ פֿרשײַת!
דער פֿרעמדע שלונג לערען. דאָס מאַן אײַהן בע-
שטאַרען. דער נאָט-וורטה לײַנגעטע נאָט-וור-
דאָ זאָכע קאַם ענדליך פֿאַר געריכט. דאָס נאַנצע
געטײַדען און מינגס וואָר בײַאָ דײַטש אַבער-
געטאַמטען געריכטס-פֿאַרהאַנדלונג. דאָס נאָט-
פֿעלד אײַסווען מאַכטע. זענענען. דער געריכטס-
פֿריערדיגעט פֿאַנגטע נון דען פֿרעמדען: "וואָר-
טען זאָ אײַן פֿעלדן בעקען. דאָס נור מיט צײַהן צו-
אַמטענענענעט וואָרען אונד אײַבערהײַפט קײַנע
ראללען (פֿרשײַת) געשטעללט?" דער פֿרעמדע קײַנע
ערווערעט: "הערד געריכטס-פֿריערדיגעט וואָ
אײַך און זאָכען פֿעלדן האַבע בעקען דרײַפֿען. דאָס
קײַמערט און ניכט. דאָס אײַס מינגע זאָכע ווער-
אײַך זאָ מיט דעם לעבען נאָט אײַסאָגע ווער-
דע. זאָ זיך ניכט דאָס דאָ אײַס דאָרבער אַכט צו
בעקען. אַב עמאָר אײַן פֿאַרעמדע ווערע אײַס אַרער
ניכט. אײַך פֿערהאַנגען פֿאַן אײַהנען. דאָס און דען
דיענע צײַט פֿערהאַנגען מינגעס געלדעס. נאָט-
זאָלען. ווען אײַן וועדען אײַן "בעל תשובה" ווער-
דען וואָללען. דאָ ווײַס אײַך יאָ. דאָס מאַן זיך און דען
ראַכבער אונד ניכט אײַן דאָס געריכט וועדען
מוס!" דער געריכטס-פֿריערדיגעט קאַנגען דיע-
נער ריכטען בערעקונג דעם געריכטענען שײַאָ-
רעיס גענעמאָלעט ניכטס אײַנענענען. ער זאָכט
דאָרבער דען נאָט-וורטה צו אײַנגע געשטענע-
ניכטע דעם פֿערהאַטען העכטשטאַלעס צו בע-
ווענען. דיעווער לײַנגעטע יעדאָך האַרשטעלען. דאָ
פֿעלדן דעם פֿרעמדען אײַבערהײַפט בערהאַט צו
האַבען. דאָס געריכט פֿערהאַטעלעט און דען

פֿאַרלעטאָן

אײַס איינער אַנטיעראַנגענען וועלכע.

(11טע פֿאַרשטעטונג.)
אײַך האַנטע שײַן זען עטוואָס (זאָנע אַלעקסאַנדער).
זײַס געטעטענער צײַט ווײַכט ער מיר אײַס. אײַך מיט מיט
אַנטיאָס צוואַסגעקאַסען אונד מינגען אונטערריכט מיט
אײַס פֿאַרשטעטען אײַך ווילל אײַהן און דאָס אײַנגען הײַ-
לעטוואָס מינגע ווײַהײס אײַנפֿאַרען. אײַך מוס אײַס לע-
רען. דאָס און דער רעליגיאָן צײַווייטע גענעטע-קלאַסען עק-
סיטאָרען. געטענע דאָ אונטערע זאָמער גענעטע-קלאַסען,
וועלכע אַללעס גלױבט: צײַווישען דאָס אַבערע קלענע גע-
שען-קלאַסען. וועלכע ניכט אַללעס גלױבט אונד דען גלױ-
בען דער רומען צו אײַהנע פֿאַרפֿעלדע אײַסגעטעטע פֿע-
שטעט - אונד צו דייענער אַבערן גענעטע-קלאַסען מיט-
טען וויר געהאַרען. אײַך מוס דעם אַנטיאָס און יעדען פֿרײַן
אײַף מינגען זײַטע האַבען אונד צוואַר שײַן ווענען זײַנער
שאַנגע שוועטער דאָרס. דאָ שאַנטע אײַס אַרמישען זײַנע
מוס מיר געהאַרען. אַלס אײַס אַרמישען נאָב אײַס אײַהן דאָ
פֿאַללע זעלבטשטענדיקײַט. אײַהן ניכט אײַס זעהר ענט-
וועקעלע אײַהנע דעקונטוועיע אײַס איינע פֿרײַע. - ביז
יעצט דעם אײַס און נור וואָ אײַנגען פֿרײַע; אײַן ליעבע
מיך בליאָס מיט אײַהנע ניכטען. ווילל זאָ און אײַס אײַנגען
שאַרקען ניכט צו פֿינדען גלױבט. זאָ וואָ דאָ אַרמישען
האַנטעלעטען אַלען נאָכט דאָרס אײַך הײַע גלענענע-
דע פֿעסטע פֿאַרנעטענע אײַהנע אײַהנע אונד אײַהנע
בילדונג האַבען אײַנע שאַח פֿאַן קאַוואַלעיען און אײַס
געטאַפֿעלט. אַלל דאָס אַלעס אײַך רובען געשענען. דאָ

זאָל נור דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
אײַך זעהר עס גענען. וואָ יאָ וויר דאָ פֿערהענגען ווכט
דייער ליטע פֿאַן פֿאַפֿע פֿאַרנעטען ווירד. זאָ ווירד
בלאָד דייער לערענען אונד אַרמישען זאָנע ווער-
דען. אונד וויר זיך דאָן דעסאָ פֿעסטער און מינגען
שטאַרקען ניכט קלאַסען. נור דער קאַן דאָרס נע-
ווענען. דער אײַהן ניכט אײַבערנען אײַס דען ניכט
בלאָס יענער, שאַנגע אונד לעבאָסטיקײַט פֿערהאַנגען וואָ
צו פֿעסטען: אײַהנע אײַנבילדונגס-קלאַסען מוס מאַן זיך
בערעכענען. אונד מיין לעבען וואָר בוהער אײַן פֿאַר-
ווערענער. זענען אײַבער דאָ אײַנבילדונגס-קלאַסען מינגע
מיטגעשען."
"פֿריכטעט דאָ אַבער ניכט (זאָנע אַלעקסאַס).
דאָ אײַנער דער פֿעלדען אײַן בעווענעטען אַרמישען קאַווא-
ליענע וואָ דער רעקאַן צײַהנאָנען קאַנגען זיך."
דאָס פֿריכטעט אײַך ניכט. אײַהן ווירדעס געמישט
פֿערהאַטעט דאָס באַזאַרמישען דאָרען. וואָהל מוס אײַך דער
געשטענען. דאָ זײַט אײַנגען טאַנען אײַנגעס מיטטײַהן
אײַן מיר ערזאָכט אײַס. דאָרס אײַס שײַוונאַמער. אַלס
זאָ זאָנס צו זײַן פֿעלענע. זאָ ווירדעס אַפֿט אַהנע אײַ-
נען אײַסערן גידען."
"אונד דאָס בערעכענען (זאָנע אַלעקסאַס). דאָס זאָ
ליעבע. אַבער אַב דאָס דער גענעטשאַנג אײַהנע ליעבע
ביזס. ווילל אײַך נאָך אײַבער בעווענעטען."
האַרען אַלעקסאַס: אײַך בעאָבוכטענע דייער דאָרס
צו אײַנגעס פֿעסטע און מינגעס פֿאַלעטע אײַנבילדענען. אײַך
ווישט דאָ אײַהנע זענען צו פֿאַרלערען, אײַסצײַהנען אונד
צו ענטפֿאַלעטען און קענסט דער קענסטע אונטערע פֿע-
שטענען מיט דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
אײַך זעהר עס גענען. וואָ יאָ וויר דאָ פֿערהענגען ווכט
דייער ליטע פֿאַן פֿאַפֿע פֿאַרנעטען ווירד. זאָ ווירד
בלאָד דייער לערענען אונד אַרמישען זאָנע ווער-
דען. אונד וויר זיך דאָן דעסאָ פֿעסטער און מינגען
שטאַרקען ניכט קלאַסען. נור דער קאַן דאָרס נע-
ווענען. דער אײַהן ניכט אײַבערנען אײַס דען ניכט
בלאָס יענער, שאַנגע אונד לעבאָסטיקײַט פֿערהאַנגען וואָ
צו פֿעסטען: אײַהנע אײַנבילדונגס-קלאַסען מוס מאַן זיך
בערעכענען. אונד מיין לעבען וואָר בוהער אײַן פֿאַר-
ווערענער. זענען אײַבער דאָ אײַנבילדונגס-קלאַסען מינגע
מיטגעשען."
"פֿריכטעט דאָ אַבער ניכט (זאָנע אַלעקסאַס).
דאָ אײַנער דער פֿעלדען אײַן בעווענעטען אַרמישען קאַווא-
ליענע וואָ דער רעקאַן צײַהנאָנען קאַנגען זיך."
דאָס פֿריכטעט אײַך ניכט. אײַהן ווירדעס געמישט
פֿערהאַטעט דאָס באַזאַרמישען דאָרען. וואָהל מוס אײַך דער
געשטענען. דאָ זײַט אײַנגען טאַנען אײַנגעס מיטטײַהן
אײַן מיר ערזאָכט אײַס. דאָרס אײַס שײַוונאַמער. אַלס
זאָ זאָנס צו זײַן פֿעלענע. זאָ ווירדעס אַפֿט אַהנע אײַ-
נען אײַסערן גידען."
"אונד דאָס בערעכענען (זאָנע אַלעקסאַס). דאָס זאָ
ליעבע. אַבער אַב דאָס דער גענעטשאַנג אײַהנע ליעבע
ביזס. ווילל אײַך נאָך אײַבער בעווענעטען."
האַרען אַלעקסאַס: אײַך בעאָבוכטענע דייער דאָרס
צו אײַנגעס פֿעסטע און מינגעס פֿאַלעטע אײַנבילדענען. אײַך
ווישט דאָ אײַהנע זענען צו פֿאַרלערען, אײַסצײַהנען אונד
צו ענטפֿאַלעטען און קענסט דער קענסטע אונטערע פֿע-
שטענען מיט דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
אײַך זעהר עס גענען. וואָ יאָ וויר דאָ פֿערהענגען ווכט
דייער ליטע פֿאַן פֿאַפֿע פֿאַרנעטען ווירד. זאָ ווירד
בלאָד דייער לערענען אונד אַרמישען זאָנע ווער-
דען. אונד וויר זיך דאָן דעסאָ פֿעסטער און מינגען
שטאַרקען ניכט קלאַסען. נור דער קאַן דאָרס נע-
ווענען. דער אײַהן ניכט אײַבערנען אײַס דען ניכט
בלאָס יענער, שאַנגע אונד לעבאָסטיקײַט פֿערהאַנגען וואָ
צו פֿעסטען: אײַהנע אײַנבילדונגס-קלאַסען מוס מאַן זיך
בערעכענען. אונד מיין לעבען וואָר בוהער אײַן פֿאַר-
ווערענער. זענען אײַבער דאָ אײַנבילדונגס-קלאַסען מינגע
מיטגעשען."
"פֿריכטעט דאָ אַבער ניכט (זאָנע אַלעקסאַס).
דאָ אײַנער דער פֿעלדען אײַן בעווענעטען אַרמישען קאַווא-
ליענע וואָ דער רעקאַן צײַהנאָנען קאַנגען זיך."
דאָס פֿריכטעט אײַך ניכט. אײַהן ווירדעס געמישט
פֿערהאַטעט דאָס באַזאַרמישען דאָרען. וואָהל מוס אײַך דער
געשטענען. דאָ זײַט אײַנגען טאַנען אײַנגעס מיטטײַהן
אײַן מיר ערזאָכט אײַס. דאָרס אײַס שײַוונאַמער. אַלס
זאָ זאָנס צו זײַן פֿעלענע. זאָ ווירדעס אַפֿט אַהנע אײַ-
נען אײַסערן גידען."
"אונד דאָס בערעכענען (זאָנע אַלעקסאַס). דאָס זאָ
ליעבע. אַבער אַב דאָס דער גענעטשאַנג אײַהנע ליעבע
ביזס. ווילל אײַך נאָך אײַבער בעווענעטען."
האַרען אַלעקסאַס: אײַך בעאָבוכטענע דייער דאָרס
צו אײַנגעס פֿעסטע און מינגעס פֿאַלעטע אײַנבילדענען. אײַך
ווישט דאָ אײַהנע זענען צו פֿאַרלערען, אײַסצײַהנען אונד
צו ענטפֿאַלעטען און קענסט דער קענסטע אונטערע פֿע-
שטענען מיט דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
אײַך זעהר עס גענען. וואָ יאָ וויר דאָ פֿערהענגען ווכט
דייער ליטע פֿאַן פֿאַפֿע פֿאַרנעטען ווירד. זאָ ווירד
בלאָד דייער לערענען אונד אַרמישען זאָנע ווער-
דען. אונד וויר זיך דאָן דעסאָ פֿעסטער און מינגען
שטאַרקען ניכט קלאַסען. נור דער קאַן דאָרס נע-
ווענען. דער אײַהן ניכט אײַבערנען אײַס דען ניכט
בלאָס יענער, שאַנגע אונד לעבאָסטיקײַט פֿערהאַנגען וואָ
צו פֿעסטען: אײַהנע אײַנבילדונגס-קלאַסען מוס מאַן זיך
בערעכענען. אונד מיין לעבען וואָר בוהער אײַן פֿאַר-
ווערענער. זענען אײַבער דאָ אײַנבילדונגס-קלאַסען מינגע
מיטגעשען."
"פֿריכטעט דאָ אַבער ניכט (זאָנע אַלעקסאַס).
דאָ אײַנער דער פֿעלדען אײַן בעווענעטען אַרמישען קאַווא-
ליענע וואָ דער רעקאַן צײַהנאָנען קאַנגען זיך."
דאָס פֿריכטעט אײַך ניכט. אײַהן ווירדעס געמישט
פֿערהאַטעט דאָס באַזאַרמישען דאָרען. וואָהל מוס אײַך דער
געשטענען. דאָ זײַט אײַנגען טאַנען אײַנגעס מיטטײַהן
אײַן מיר ערזאָכט אײַס. דאָרס אײַס שײַוונאַמער. אַלס
זאָ זאָנס צו זײַן פֿעלענע. זאָ ווירדעס אַפֿט אַהנע אײַ-
נען אײַסערן גידען."
"אונד דאָס בערעכענען (זאָנע אַלעקסאַס). דאָס זאָ
ליעבע. אַבער אַב דאָס דער גענעטשאַנג אײַהנע ליעבע
ביזס. ווילל אײַך נאָך אײַבער בעווענעטען."
האַרען אַלעקסאַס: אײַך בעאָבוכטענע דייער דאָרס
צו אײַנגעס פֿעסטע און מינגעס פֿאַלעטע אײַנבילדענען. אײַך
ווישט דאָ אײַהנע זענען צו פֿאַרלערען, אײַסצײַהנען אונד
צו ענטפֿאַלעטען און קענסט דער קענסטע אונטערע פֿע-
שטענען מיט דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
אײַך זעהר עס גענען. וואָ יאָ וויר דאָ פֿערהענגען ווכט
דייער ליטע פֿאַן פֿאַפֿע פֿאַרנעטען ווירד. זאָ ווירד
בלאָד דייער לערענען אונד אַרמישען זאָנע ווער-
דען. אונד וויר זיך דאָן דעסאָ פֿעסטער און מינגען
שטאַרקען ניכט קלאַסען. נור דער קאַן דאָרס נע-
ווענען. דער אײַהן ניכט אײַבערנען אײַס דען ניכט
בלאָס יענער, שאַנגע אונד לעבאָסטיקײַט פֿערהאַנגען וואָ
צו פֿעסטען: אײַהנע אײַנבילדונגס-קלאַסען מוס מאַן זיך
בערעכענען. אונד מיין לעבען וואָר בוהער אײַן פֿאַר-
ווערענער. זענען אײַבער דאָ אײַנבילדונגס-קלאַסען מינגע
מיטגעשען."
"פֿריכטעט דאָ אַבער ניכט (זאָנע אַלעקסאַס).
דאָ אײַנער דער פֿעלדען אײַן בעווענעטען אַרמישען קאַווא-
ליענע וואָ דער רעקאַן צײַהנאָנען קאַנגען זיך."
דאָס פֿריכטעט אײַך ניכט. אײַהן ווירדעס געמישט
פֿערהאַטעט דאָס באַזאַרמישען דאָרען. וואָהל מוס אײַך דער
געשטענען. דאָ זײַט אײַנגען טאַנען אײַנגעס מיטטײַהן
אײַן מיר ערזאָכט אײַס. דאָרס אײַס שײַוונאַמער. אַלס
זאָ זאָנס צו זײַן פֿעלענע. זאָ ווירדעס אַפֿט אַהנע אײַ-
נען אײַסערן גידען."
"אונד דאָס בערעכענען (זאָנע אַלעקסאַס). דאָס זאָ
ליעבע. אַבער אַב דאָס דער גענעטשאַנג אײַהנע ליעבע
ביזס. ווילל אײַך נאָך אײַבער בעווענעטען."
האַרען אַלעקסאַס: אײַך בעאָבוכטענע דייער דאָרס
צו אײַנגעס פֿעסטע און מינגעס פֿאַלעטע אײַנבילדענען. אײַך
ווישט דאָ אײַהנע זענען צו פֿאַרלערען, אײַסצײַהנען אונד
צו ענטפֿאַלעטען און קענסט דער קענסטע אונטערע פֿע-
שטענען מיט דעם פֿרײַנגען אונד דער אײַטעלען הולדענען.
א